

# 18

## *Speel het wethouder-beleidsadviseur-spel*

Als beleidsadviseur begeef je je in allerlei rollen op het speelveld. Je hebt verschillende soorten overleggen waar je aan deelneemt, die je leidt. De ene keer heb je een voortgangsgesprek met een instelling, de andere keer heb je een rol als projectleider. Je hebt informele en formele overleggen. Een informeel overleg of een voortgangsgesprek zijn vaak minder spannend dan de formele gesprekken over prestatieafspraken, formatiebesprekingen (bijvoorbeeld met een welzijnsinstelling) of meer-/minderwerk-besprekingen met een schoolbestuur (vervangende nieuwbouw van een school). Het komt ook voor dat bijvoorbeeld een directeur van een sportbedrijf meent aanspraak te kunnen maken op bepaalde middelen omdat het logisch is dat hij de externe financieringsmiddelen krijgt omdat 'wij toch een verlengstuk zijn van de gemeente en wij met die middelen projecten kunnen draaien'.

Als toelichting op dit laatste voorbeeld het volgende. De gemeente heeft een Sportbedrijf BV. De gemeente ontvangt van het Rijk een zogenaamde Brede SPUK-uitkering (Specifieke Uitkering voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis). Deze regeling kent een vijftiental SPUK-onderdelen, verdeeld over drie thema's<sup>29</sup>. De directeur van dat bedrijf was de mening toegedaan dat, nu het jaar

---

<sup>29</sup> De Brede SPUK-regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. Er zijn 15 onderdelen waarvoor een gemeente een specifieke uitkering ontvangt. Dit zijn voor het thema 'Sport, bewegen en cultuur' de onderdelen Lokaal Sportakkoord, Brede Regeling Combinatiefunctie. Onder het thema 'Gezondheid en Sociale basis' vallen de SPUK-onderdelen Terugdringen Gezondheidsachterstanden, Kansrijke Start, Mentale Gezondheid Aanpak overgewicht en obesitas, Valpreventie, Leefomgeving, Opgroeien in een Kansrijke Omgeving & Vroegsignalering Alcoholproblematiek, Versterken sociale basis, Mantelzorg, Eén tegen Eenzaamheid en Welzijn op Recept. Onder het thema 'Ondersteunende onderdelen' vallen de onderdelen Versterking kennis- en adviesfunctie GGD, en Coördinatiekosten regionale aanpak preventie.

halverwege was, hij aanspraak kon maken op het nog niet-bestede deel van deze Brede SPUK-uitkering. 'Want al die onderdelen daar kunnen wij als Sportbedrijf wel iets mee'. De beleidsadviseur heeft toen aangegeven dat de kern van de SPUK-regeling is dat het gaat om lokale samenwerking en cofinanciering. Er zijn meerdere lokale samenwerkingspartners in beeld die zich richten op één of meerdere SPUK-onderdelen. En dat het gaat om lokale samenwerking. Dat het juist de bedoeling is dat lokale partners samenwerken, de krachten bundelen en samen een projectplan opstellen en indienen bij de gemeente. En dat het natuurlijk wél mogelijk is dat een partner, zoals het Sportbedrijf, het initiatief neemt voor lokale samenwerking. De directeur was het daar niet mee eens. Er ontstond een vervelende sfeer. 'Dat kan toch niet, wij zijn het gemeentelijk Sportbedrijf'. De directeur nam contact op met de wethouder om 'dat maar eens te gaan bespreken'.

Op dat moment heeft de beleidsadviseur overleg gevoerd met de wethouder en is besloten het wethouder-beleidsadviseur-spel – of tandemspel – te gaan spelen. Ik noem dit zo omdat ik vind dat beleidsadviseur en wethouder samen op de tandem moeten zitten. De beleidsadviseur zit achterop en zet de route uit, kijkt links en rechts om zich heen naar de omgeving (het speelveld), hij fluistert de wethouder in dat hij een bepaalde weg moet volgen, en de wethouder stuurt. De wethouder belt af en toe om de voorbijganger, de passant, te waarschuwen dat hij moet opletten. Met deze metafoor bedoel ik te zeggen dat de beleidsadviseur zich zakelijk, hard kan opstellen en richting directeur van het sportbedrijf aangeeft 'wat jij wil kan niet, gaan we niet doen, want...'.

De beleidsadviseur heeft toen met de wethouder afgesproken dat de directeur wordt uitgenodigd voor een overleg. Dan speel jij als beleidsadviseur de harde, zakelijke adviseur, die de grenzen aangeeft, en die als lastig wordt ervaren en dan speelt de wethouder de rol van 'ik begrijp dat er een lastige situatie is ontstaan, ik begrijp jouw gedachtegang vanuit het Sportbedrijf, maar...er zijn meerdere partners rondom SPUK-onderdelen die we als gemeente ook graag willen betrekken bij de vormgeving van het beleid rondom sport, bewegen en gezondheid. Ik vind als wethouder dat jullie Sportbedrijf een goeie rol kunnen vervullen, en ik heb jullie hard nodig als kartrekker. Ik zie jullie meer als organisator van het opzetten van een lokale samenwerking'.

De rolverdeling in dit tandemspel is dan duidelijk. De beleidsadviseur die zakelijk, duidelijk en misschien wel hard is, en de wethouder die de opstelling van de beleidsadviseur begrijpt, maar ook oog wil hebben voor deze belangrijke partner. Dit spel houdt ook in dat de wethouder zich niet hard, en daardoor politiek-lastig, hoeft op te stellen, maar dat de adviseur dat doet. Doel van dit spel is om én duidelijk een grens aan te geven, maar ook politiek-bestuurlijk slim te opereren en daardoor de partner op de rails te houden, maar dat jij als beleidsadviseur wel de slag binnenhaalt. De zogenaamde zalvende houding van de wethouder heeft dan een tweeledig doel, namelijk enerzijds het verdedigen van het door de adviseur gegeven standpunt en anderzijds het begrip tonen naar de instelling, hem/haar in zijn waarde laat. Hij zorgt voor een goede relatie en eventuele herpositionering van die instelling. Dat past dan politiek-bestuurlijk ook. En als voordeel kan genoemd worden dat de wethouder zich laat zien, positie kiest maar zich ook staande houdt en gewaardeerd wordt voor zijn open en constructieve gesprek.